



Informace ze zdravotnictví Plzeňského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Plzeň
30.9.2004

12

Diabetologie - činnost v Plzeňském kraji v roce 2003

Diabetology - Activity in Branch in the Plzeňský Region in 2003

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru diabetologie v Plzeňském kraji v roce 2003 obsahuje údaje o ambulantní péči podle územního členění z oblasti personálního zajištění, činnosti oboru a o léčených pacientech podle typu diabetu, druhu léčby a komplikace.

Summary

Information on health service activity in the branch of diabetology in the Plzeňský region in 2003 contains data about out-patient care by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about treated patients by type of diabetes, treatment and complication.

Podkladem pro zpracování dat v této informaci o činnosti oboru diabetologie je výkaz A (MZ) 1-01 za rok 2003. Výkaz vyplňuje samostatně každá odborná diabetologická ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic. Výkaz dále vyplňují ordinace praktického lékaře pro dospělé (PL pro dospělé). Praktičtí lékaři vykazují pouze diabetiky, které aktivně léčí. Údaje jsou uváděny za všechna zařízení, která poskytují péči diabetikům, bez ohledu na zřizovatele. Návratnost výkazů byla 99,36 %.

Diabetes mellitus, úplavice cukrová, lidově cukrovka, představuje skupinu chronických onemocnění, která mají různý mechanismus vzniku a projevují se poruchou metabolismu cukrů, tuků a bílkovin. Jejich společným rysem je zvýšená hladina krevního cukru (glykémie). Tato onemocnění vznikají v důsledku nedostatečného účinku inzulínu, a to buď v důsledku jeho chybění (tzv. diabetes mellitus I. typu), nebo jeho zhoršeným působením (diabetes mellitus II. typu). V důsledku těchto poruch metabolismu dochází k rozvoji pro diabetes charakteristických pozdních komplikací. Jde o postižení cév, očí, nervového systému, ledvin a dolních končetin.

Personální zabezpečení diabetologie

Ambulantní diabetologickou péči v Plzeňském kraji zajišťovalo celkem 30 diabetologických ordinací a 149 ordinací praktického lékaře pro dospělé (PL pro dospělé). V odborných ordinacích pracovalo celkem 17,55 lékařů a 17,67 SZP (střední zdravotnický personál - přepočtené počty) včetně smluvních pracovníků, přičemž na jeden úvazek lékaře připadlo v průměru 1 708 léčících se diabetiků.

Činnost v oboru diabetologie

V průběhu roku 2003 bylo v odborných diabetologických ordinacích provedeno celkem 106 734 ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), což představuje v průměru 3,6 ošetření na jednoho diabetika za rok. Počet ošetření za kraj oproti roku 2002 zaznamenal mírný nárůst (o 1,1 %).

Ke konci sledovaného roku se na diabetes léčilo 33 855 osob, z toho 88,6 % bylo léčeno v diabetologických ordinacích a 11,4 % u svých praktických lékařů pro dospělé. Z celkového počtu léčených osob tvořily ženy 54,2 %. Počet léčených diabetiků má trvale vzestupnou tendenci. Oproti roku 2002 došlo k jejich nárůstu o 5,4 %.

V roce 2003 připadalo na 100 000 obyvatel Plzeňského kraje v průměru 6 163 léčících se diabetiků. Nejvyšší počet léčených diabetiků na 100 000 obyvatel byl vykázán v okrese Plzeň-město (9 245), nejnižší v okrese Plzeň-sever (2 599). Z uvedených údajů je zřejmé, že ordinace v okrese Plzeň-město ošetřují i pacienty z jiných okresů. Z léčených diabetiků v kraji představovala nově zjištěná onemocnění 8,9 % (2 958 případů, z toho 1 477 případů se týkalo žen). Z léčených diabetiků v průběhu roku 2003 zemřelo 1 183 osob, z toho 620 žen.

Z celkového počtu pacientů (33 855) léčených (stav k 31. 12. 2003) na diabetes v diabetologických ordinacích a u svých PL pro dospělé se jich 1 582 léčilo s diabetem I. typu (děti do 14 let tvořily 1,8 %, mladiství 1,4 % a dospělí 96,8 %). S diabetem II. typu se léčilo 31 742 pacientů a se sekundárním diabetem 531 pacientů. Porucha glukózové tolerance byla zjištěna u 2 855 pacientů.

Struktura léčených diabetiků podle druhu léčby byla následující: pouze dietou bylo léčeno 34,8 % diabetiků (v roce 2002 35,4 %), perorálními antidiabetiky (PAD) bylo léčeno 42,1 % (v roce 2002 43,8 %), inzulínem 18,2 % (16,51 % v roce 2002) a 4,8 % kombinovanou léčbou inzulín+PAD (4,3 % v roce 2002). Je zřejmé, že zvyšující se věk pacientů a délka trvání nemoci a její komplikace přispěly ke změnám ve struktuře léčby tj. mírná stabilita v léčbě jen dietou, mírný pokles léčby PAD, navýšení léčby inzulínem téměř o 2 % a navýšení kombinované léčby o půl procenta. U osob léčících se inzulínem došlo i ve změně struktury dávkování inzulínu. V roce 2002 si aplikovalo 40,2 % pacientů 1 až 2 dávky denně, v roce 2003 42,8 %. Léčbu 3 a více dávkami denně provádělo v roce 2002 57,7 % a v roce 2003 55,2 % diabetiků. Aplikace inzulínu inzulínovou pumpou klesla v roce 2003 z loňských 2,1 % na 1,9 %.

Počet léčených osob s komplikací diabetu se zvýšil oproti roku 2002 o 17 %. Diabetickou nefropatií trpělo 4 573 (3 708 v roce 2002) osob (13,5 % z celku). Diabetickou retinopatií 5 795 (4 978 v roce 2002) osob (17 % z celku), z toho bylo slepotou postiženo 166 (153 v roce 2002) osob. Další diabetickou komplikací je diabetická noha, která se vyskytla u 2 280 (2 116 v roce 2002) léčených osob (8 % z celku). Závažným následkem této komplikace je amputace, která postihla 615 (541 v roce 2002) léčených osob (tj. 27 %) z výskytu této komplikace.

Zpracovala: Jaroslava Kerestešová

ÚZIS ČR - Plzeňský krajský odbor

náměstí Míru 3, 301 00 Plzeň

Tel.: 374 720 168

e-mail: neumann@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

Personální zajištění a počty ošetření v odborných ambulancích dle druhu zdravotnických zařízení

Druh ZZ	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření		
		lékařů		SZP	celkem	z toho	
		celkem	z toho na 100 tis. obyvatel ²⁾			na 1 lékaře	na 10 000 obyvatel ³⁾
Ambulantní část lůžkových ZZ	9	5,83	1,06	6,45	33 958	5 824,7	618,2
Samostatná ordinace lékaře specialisty	19	3,29	0,60	3,64	17 899	5 440,4	325,8
Ostatní ambulantní zdravotnická zařízení	2	8,43	1,53	7,58	54 877	6 509,7	999,0
Plzeňský kraj	30	17,55	3,19	17,67	106 734	6 081,7	1 943,1

¹⁾ součet úvazků (včetně smluvních)

²⁾ počet obyvatel k 31. 12. 2003

³⁾ počet obyvatel k 1. 7. 2003

Personální zabezpečení diabetologických ordinací a počty ošetření-vyšetření v územních celcích

Území, okres	Počet diabetologických ordinací	Počet zaměstnanců ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			Počet diabetiků na 1 lékařské místo ²⁾
		lékařů		SZP	celkem	z toho		
		celkem	z toho na 100 tis. obyvatel			na 1 lékaře a den	na 10 tis. obyvatel	
Domažlice	5	1,50	2,55	1,50	12 948	34,3	2 198,0	2 018,0
Klatovy	3	1,91	2,18	1,66	8 346	17,3	952,6	1 460,2
Plzeň - město	12	9,86	6,01	9,95	53 949	21,7	3 285,3	1 460,5
Plzeň - jih	4	1,74	2,54	2,09	13 210	30,1	1 938,9	2 183,9
Plzeň - sever	3	0,67	0,91	0,67	3 956	23,4	538,6	2 588,1
Rokycany	2	1,07	2,35	1,00	7 646	28,4	1 679,4	1 403,7
Tachov	1	0,80	1,55	0,80	6 679	33,1	1 297,8	3 408,8
Plzeňský kraj	30	17,55	3,19	17,67	106 734	24,1	1 943,1	1 708,3
ČR	455	291,30	2,85	345,90	1 996 484	27,2	1 957,0	1 985,9

¹⁾ součet úvazků (včetně smluvních)

²⁾ diabetici léčení v odborných diabetologických ordinacích

Stav a pohyb léčených diabetiků

Území, okres	Léčení na začátku období	Počet nově zjištěných onemocnění		Počet úmrtí za období		Léčení na konci vykazovaného období	
		absolutně	v % ¹⁾	absolutně	v % ²⁾	celkem	přírůstek v %
Domažlice	3 255	348	10,7	170	4,7	3 377	3,7
Klatovy	3 977	389	9,8	255	5,8	3 896	-2,0
Plzeň - město	14 670	1 364	9,3	279	1,7	15 182	3,5
Plzeň - jih	3 988	255	6,4	115	2,7	4 121	3,3
Plzeň - sever	1 892	111	5,9	87	4,3	1 909	0,9
Rokycany	1 977	245	12,4	140	6,3	2 084	5,4
Tachov	3 295	246	7,5	137	3,9	3 286	-0,3
Plzeňský kraj	33 054	2 958	8,9	1 183	3,3	33 855	2,4
ČR	666 737	56 683	8,5	24 603	3,4	686 865	3,0

¹⁾ z počtu léčených osob na začátku vykazovaného období

²⁾ z počtu léčených osob na začátku vykazovaného období včetně osob s nově zjištěným onemocněním ve vykazovaném období

Počet léčených osob v členění podle jednotlivých typů diabetu

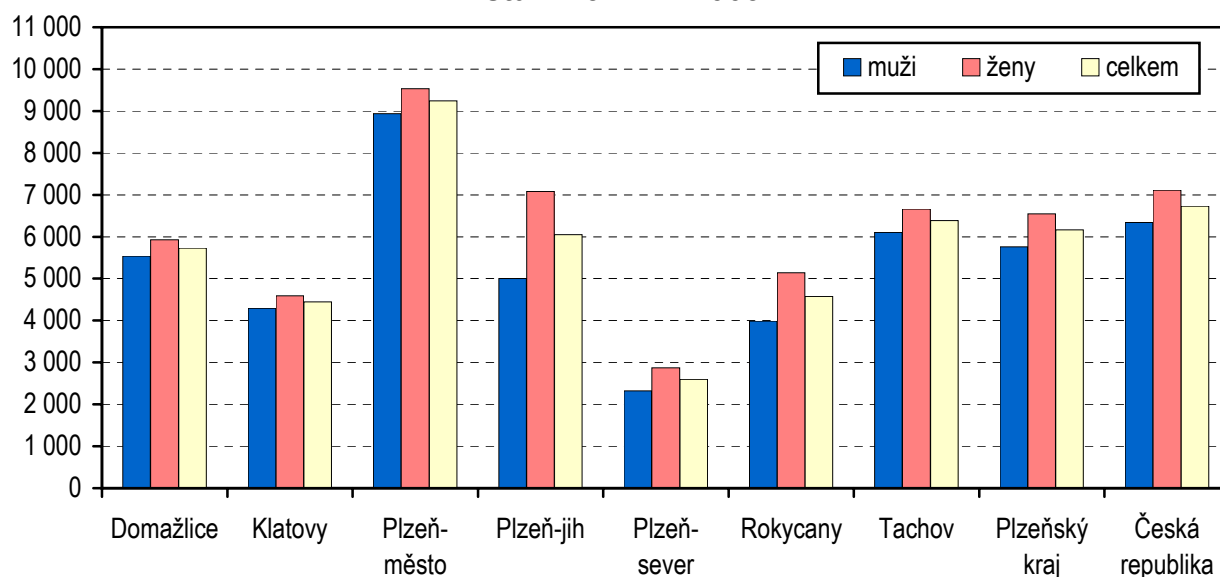
Území, okres	Diabetes I. typu (E10)			Diabetes II. typu (E11)	Sekundární diabetes (E13)	Porucha glukózové tolerance (R73.0)
	0-14 let	15-19 let	20 let a více			
Domažlice	-	1	105	3 237	34	234
Klatovy	-	-	144	3 740	12	139
Plzeň - město	28	21	998	13 981	154	1 436
Plzeň - jih	-	-	95	3 776	250	410
Plzeň - sever	-	-	14	1 874	21	223
Rokycany	-	-	126	1 936	22	60
Tachov	-	-	50	3 198	38	353
Plzeňský kraj	28	22	1 532	31 742	531	2 855
ČR	566	602	45 386	630 330	9 981	46 724

Počet léčených diabetiků podle území a způsobu léčby v diabetologických ordinacích a ordinacích PL pro dospělé

Území	Léčení diabetici						
	muži	ženy	celkem	v tom			
				jen dietou	PAD	inzulínem	kombi inzulín+PAD
absolutně							
Domažlice	1 610	1 767	3 377	1 122	1 627	476	152
Klatovy	1 847	2 049	3 896	1 219	2 164	450	63
Plzeň-město	7 054	8 128	15 182	4 665	5 416	4 019	1 082
Plzeň-jih	1 688	2 433	4 121	1 832	1 831	322	136
Plzeň-sever	842	1 067	1 909	656	1 002	200	51
Rokycany	892	1 192	2 084	616	1 096	261	111
Tachov	1 561	1 725	3 286	1 681	1 116	446	43
Plzeňský kraj	15 494	18 361	33 855	11 791	14 252	6 174	1 638
Česká republika	314 810	372 055	686 865	241 094	297 456	105 279	43 036
	na 100 000 obyvatel ¹⁾			v % z celkového počtu			
Domažlice	5 536,3	5 924,0	5 732,6	33,2	48,2	14,1	4,5
Klatovy	4 295,6	4 592,3	4 446,7	31,3	55,5	11,6	1,6
Plzeň-město	8 937,4	9 530,2	9 245,3	30,7	35,7	26,5	7,1
Plzeň-jih	5 000,1	7 078,6	6 048,7	44,5	44,4	7,8	3,3
Plzeň-sever	2 322,5	2 868,9	2 599,2	34,4	52,5	10,5	2,7
Rokycany	3 989,6	5 144,4	4 577,3	29,6	52,6	12,5	5,3
Tachov	6 106,0	6 660,5	6 385,0	51,2	34,0	13,6	1,3
Plzeňský kraj	5 761,1	6 548,9	6 163,2	34,8	42,1	18,2	4,8
Česká republika	6 336,5	7 109,2	6 732,9	35,1	43,3	15,3	6,3

¹⁾ stav obyvatel k 1. 7. 2003

Počet léčených diabetiků na 100 000 obyvatel stav k 31. 12. 2003



Struktura léčby v diabetologických ordinacích a ordinacích PL pro dospělé

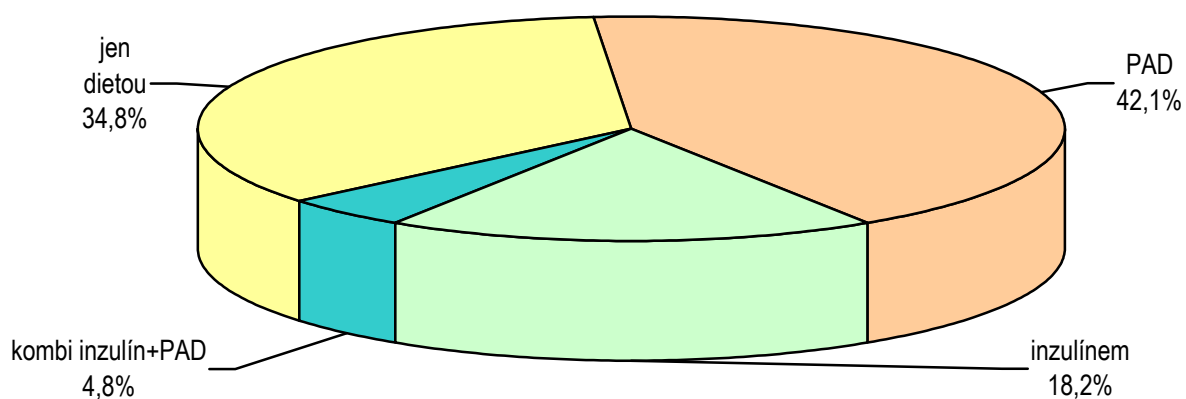
Území, okres	Osoby léčené PAD			členění léčby PAD v %		
	absolutní počet		na 100 000 obyvatel ¹⁾	deriváty sulfonylmoč.	biguanidy	kombinovanou léčbou PAD
	celkem	ve věku 0-19 let				
Domažlice	1 627	-	2 762	51,1	19,9	29,0
Klatovy	2 164	-	2 470	36,5	28,9	34,6
Plzeň - město	5 416	-	3 298	33,0	30,5	36,5
Plzeň - jih	1 831	-	2 688	45,6	31,0	23,4
Plzeň - sever	1 002	-	1 364	35,0	23,6	41,4
Rokycany	1 096	-	2 407	44,7	8,0	47,3
Tachov	1 116	-	2 169	71,5	9,6	18,9
Plzeňský kraj	14 252	-	2 595	41,3	25,3	33,5
ČR	297 456	9	2 916	43,1	20,7	36,2

Struktura léčby v diabetologických ordinacích a ordinacích PL pro dospělé

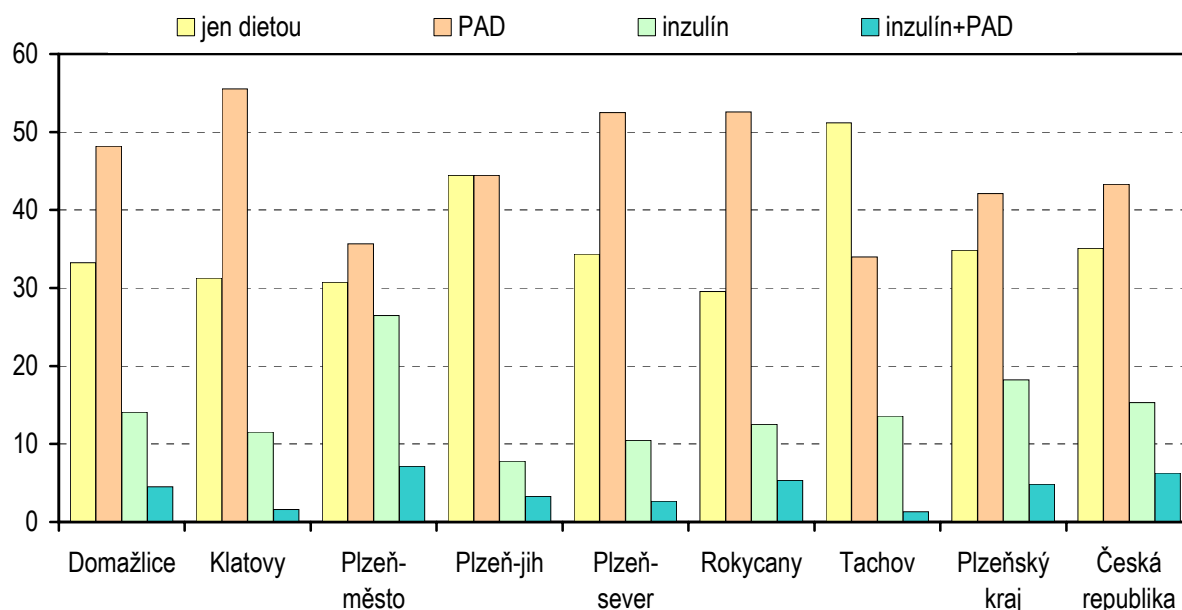
Území, okres	Osoby léčené inzulínem			Aplikace inzulínu v %		
	absolutní počet		na 100 000 obyvatel ¹⁾	1 až 2 dávky	3 a více dávek denně	inzulínovou pumpou
	celkem	ve věku 0-19 let				
Domažlice	476	1	808	78,4	20,8	0,8
Klatovy	450	-	514	48,9	50,7	0,4
Plzeň - město	4 019	49	2 447	38,5	58,7	2,8
Plzeň - jih	322	-	473	49,4	50,6	0,0
Plzeň - sever	200	-	272	30,0	70,0	0,0
Rokycany	261	-	573	24,9	74,3	0,8
Tachov	446	-	867	48,9	50,9	0,2
Plzeňský kraj	6 174	50	1 124	42,8	55,2	2,0
ČR	105 279	1 089	1 032	44,5	53,7	1,8

¹⁾ stav obyvatel k 1.7.2003

Struktura léčby diabetu v Plzeňském kraji v roce 2003



Léčení diabetici podle druhu léčby a území (struktura léčby v %)



Počet léčených osob s komplikací diabetu podle území

Území		Diabetická						
		nefropatie		retinopatie		noha		
		celkem	z toho	celkem	z toho		celkem	z toho
			s renální insuficiencí		proliferativní	slepota		s amputací
Domažlice	a	258	81	432	157	6	155	57
	b	7,6	2,4	12,8	4,6	0,2	4,6	1,7
Klatovy	a	675	102	1 025	285	15	212	60
	b	17,3	2,6	26,3	7,3	0,4	5,4	1,5
Plzeň-město	a	2 126	693	1 987	564	58	1 273	297
	b	14,0	4,6	13,1	3,7	0,4	8,4	2,0
Plzeň-jih	a	1 125	504	1 277	420	59	295	82
	b	27,3	12,2	31,0	10,2	1,4	7,2	2,0
Plzeň-sever	a	119	65	531	106	6	143	23
	b	6,2	3,4	27,8	5,6	0,3	7,5	1,2
Rokycany	a	163	36	75	32	6	70	29
	b	7,8	1,7	3,6	1,5	0,3	3,4	1,4
Tachov	a	107	37	468	83	16	132	67
	b	3,3	1,1	14,2	2,5	0,5	4,0	2,0
Plzeňský kraj	a	4 573	1 518	5 795	1 647	166	2 280	615
	b	13,5	4,5	17,1	4,9	0,5	6,7	1,8
Česká republika	a	59 811	18 372	81 085	17 206	2 263	37 971	7 029
	b	8,7	2,7	11,8	2,5	0,3	5,5	1,0

a = absolutně

b = v % z celkového počtu evidovaných osob podle oblastí